

использованию космического пространства в мирных целях. Док. ООН A/CONF. 184/6. Нью-Йорк: Изд-во ООН, 1999. С. 1-5.

4. Декларация тысячелетия (Декларация и Программа действий Форума тысячелетия «Мы, народы: укрепление Организации Объединенных наций в двадцать первом веке»). Док. ООН A/54/959. Нью-Йорк: Изд. ООН, 2000. 35 с.

5. Доклад Всемирной встречи на высшем уровне по устойчивому развитию и План выполнения решений. док ООН A/CONF. 199/20. Нью-Йорк: Изд. ООН, 2002. 41 с.

УДК 349.6(043.2)

Зозуля Ю.С., магістр права,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИМОГ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ГАРАНТІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИРОДНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН

Сучасні реалії повсякденного життя доводять неефективність державної політики у випадку відсутності ґрунтового правового забезпечення певної сфери життєдіяльності відповідної країни.

Конституція України відносить функцію забезпечення екологічної безпеки до обов'язків. У свою чергу, нанесення шкоди природному середовищу є зазіханням на права людини та вважається екологічним злочином відповідно до кримінального законодавства України [1; 4, с. 147].

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» (ст. 9) закріплює низку екологічних прав громадян, як от право на: безпечне для життя та здоров'я навколишнє природне середовище; участь в обговоренні та внесення пропозицій до проєктів нормативно-правових актів, матеріалів щодо розміщення, будівництва і реконструкції об'єктів, які можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища, внесення пропозицій до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, юридичних осіб, що беруть участь в прийнятті рішень з цих питань; участь у розробці та здійсненні заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального і комплексного використання природних ресурсів;

здійснення загального і спеціального використання природних ресурсів; об'єднання в громадські природоохоронні формування; участь у процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки та інші права [2]. Можливість реалізації більшості з них прямо пов'язана з екологічною безпекою.

У суспільстві, де громадянам надано можливість активно брати участь

в охороні природи, закон є елементом екологічного виховання. Разом з тим, ставлення до природоохоронних законів - не лише показник загальної культури, а й критерій оцінки професіоналізму і компетентності управлінських структур. Природоохоронне законодавство звичайно втручається у сферу економіки, але було б неправильним зводити все до заборон і обмежень, що стримують економічне зростання. Проте важливо, щоб і фізичні, і юридичні особи знали законодавчі вимоги, встановлені з метою забезпечення екологічної безпеки, і дотримувалися їх.

Окремим вектором державної політики у сфері екобезпеки є вдосконалення чинного законодавства, зокрема щодо сертифікації, стандартизації, нормативів, технічних регламентів, генно-модифікованої продукції, сортів рослин і порід тварин тощо. Для конкретних регіонів України діяли і діють певні державні програми для проведення необхідних ефективних заходів забезпечення екологічної безпеки (наприклад, для зони Чорнобильської АЕС).

Постійної уваги потребує проблема відходів. Їх розміщення, переробка, утилізація вимагають застосування нових технологій, способів. Для вирішення проблеми потрібні кошти, залучення інвестицій, інноваційні підходи.

Найближчим часом за прогнозами дослідників Україна зіткнеться з проблемою питної води. Вона вже дає себе знати за наслідками осушення боліт та масовими негативними промисловими впливами на якість води. Тому надважливо зберегти наявні джерела прісної води і забезпечити їх стабільне функціонування. Отже, охорона природних об'єктів – одне з ключових завдань для екологічної безпеки.

Враховуючи вище зазначене, важливо зауважити також на наступному.

По-перше, екологічна безпека є невід'ємною складовою національної безпеки, яка може бути забезпечена шляхом комплексного застосування заходів економічного та правового характеру.

По-друге, у світовій практиці напрацьований значний позитивний досвід щодо боротьби із екологічними загрозами, який може проявлятися, наприклад, у виробленні різних моделей взаємодії між державним та приватним сектором, наданні повноважень місцевим органам влади тощо. Для України важливим кроком у забезпеченні екологічної безпеки буде вивчення та аналіз зарубіжного досвіду та більш активний розвиток цієї сфери правового регулювання як самостійного публічно-правового інституту, а також як складового елементу національної безпеки [3, с. 250].

Ефективність законодавчої діяльності у сфері екобезпеки залежить від розуміння складних механізмів включення законів (їх окремих частин) у різноманітність підсистем екологічних суспільних відносин як їх

функціонального елемента.

Звичайно, особи, які вчинили екологічні порушення, зокрема і створили загрозу екологічній безпеці, повинні нести правову відповідальність. Остання являє собою застосування заходів державно-правового примусу до винних у невиконанні певних, передбачених природоохоронним та іншим законодавством, обов'язків і вимог.

Література

1. Конституція України від 28 чер. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 чер. 1991 р. № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

3. Троцька М.В. Екологічна безпека як складова національної безпеки України через призму міжнародного досвіду. *Молодий вчений*. 2018. № 10 (1). С. 248-251.

4. Хилько М.І. Екологічна безпека України: навч. посіб. Київ, 2017. 147 с.

УДК 346:342(043.2)

Какаулiна Л.М., к.ю.н.,

Інститут законодавства Верховної Ради України, м. Київ, Україна

СУЧАСНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ КОСМІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

У світі Україна традиційно визнається в числі десятки країн, які можуть мати повний цикл виробництва космічних продуктів. За своїм потенціалом наша держава може стати провідною країною на ринку космічних технологій та послуг, велику частку ринку яких, на жаль, було втрачено з 2014 року через російську агресію проти України.

Початком нового вектору космічної діяльності України слід вважати Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання космічної діяльності» від 2 жовтня 2019 р. № 143-IX та затверджену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 січня 2021 р. № 15-р Концепцію Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми України на 2021-2025 роки. Перед нашою країною постало завдання зробити рішучий комплексний стрибок з метою відповісти на складний виклик — не втратити набуті досягнення та перезавантажити космічну галузь, оскільки це не лише престиж держави, а й забезпечення реалізації інтересів держави у сфері національної безпеки та оборони та розвитку надзвичайно прибуткового бізнесу.

Згаданим законом внесено зміни до Закону України «Про космічну